

215.

nam multi pro Philosopho non habent eum, qui fa-
sed qui dicenda facit. Verum in his latius expatiari
istius, quod quondam dixit Laurentius Pigno-
minimam partem laudi esse, tempestivè manum tollere de
e conveniens videri nostro possit instituto, si pau-
: gentiles Philosophos mente suâ cœlum versus
se, & ad divina contemplanda, animum erexisse,
ra naturæ Autorem ostendisse. Hæc enim *sapientia*
agnoscere Deum, eius ignorantia subversionem vitæ
cente. Omnes quidem mentis quadam vi Deum
imus, (k) non tamen omnes æque perfectè. Qui
hebetudinem solo naturæ ductu Deum ex operi-
lis licet investigare nequeunt: quidam ob malitiam
si rudes sunt, credunt, quod alii sciunt. Quæ verò
ubtilitate cogitandi, celeritate intelligendi, copia
veniendi prædita, (l) sua indagandi solertia deve-
rni Næminis cognitionem. Uti Aristoteles, quem
nus *Minutuloquum* indiget, Philo Judæus eum *piè*
m non esse crepet, (m) Lactantius *archeum* infimulet;
vice iudicio magni Grotii (o) stamus, *Aristoteles*
os Principem merito locum obtinere dicentis. Denique
aliquod Numen existere, aut unquam extitisse ne-
suâ impietate commodius frœnum malitiæ ac illiciti-
bus laxare valent. Cuius quoq; insanix Epicurus
aguntur rei, ut propterea Camerarius (p) Epicureos
lophia fatum appellet; eosque, Lipsio (q) teste, *com-*
consensio jugulaverit: Epicurum tamen hæcenus
us (r) Gassendus Philosophorum cœtui restituit. Et,
eritò: *Coluit namq; Deum (s) nulla spe, nullo pretio indu-*
m propter eius majestatem, supremamq; naturam. De cæ-
is, ob quos coram omnibus Philosophis accusatus,
lemnatus fuit, nunc quidem nihil afferre convenit:
propius abesse videtur, tam stolidis ac deliris do-
um discantium pectora non corrupisse. Isti igitur
it redeam, unde digressus eram, è caligine hac, in qua
ntur multi, sublimius sublatis sunt ad excellentius
augustius, quod nos & universum hoc gubernet, &
cuique,

Handwritten scribbles and initials in the top right margin.

Handwritten number 2 in a circle, with other scribbles, in the right margin.

A B D = N a m a t.

Tallinnas. 1837 Aastal.

Trükkitud Lindworse Kirjadega.

a b d e

g h i j

k l m n

o p r s s̄ ſ̄ t u w.

A B D E G H I J K L
M N O P R S T U W.

A. a, aa, ä, ää, äe, äi, ae, ai, au

E. e, ee, ea, eä, ei

I. i, ii, ia, iii.

O. o, oo, ö, öö, oö, oe, oi, oi, ou.

U. u, uu, ü, üü, ui.

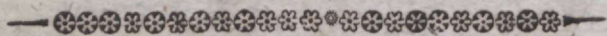

Ab,	eb,	ib,	ob,	ub.
ba,	be,	bi,	bo,	bu.
da,	de,	di,	do,	du.
Ad,	ed,	id,	od,	ud.
ga,	ge,	gi,	go,	gu.
Ag,	eg,	ig,	og,	ug.
Ha,	he,	hi,	ho,	hu.
Ah,	eh,	ih,	oh,	uh.
Ka,	ke,	ki,	ko,	ku.
Ak,	ek,	ik,	ok,	uk.
La,	le,	li,	lo,	lu.
Al,	el,	il,	ol,	ul.
Am,	em,	im,	om,	um.
Ma,	me,	mi,	mo,	mu.
Na,	ne,	ni,	no,	nu.
An,	en,	in,	on,	un.
Pa,	pe,	pi,	po,	pu.
Ap,	ep,	ip,	op,	up.
Ra,	re,	ri,	ro,	ru.
Ar,	er,	ir,	or,	ur.
Sa,	se,	si,	so,	su.
As,	es,	is,	os,	us.
Ta,	te,	ti,	to,	tu.
At,	et,	it,	ot,	ut.
Wa,	we,	wi,	wo,	wu.
Aw,	ew,	wv,	ow,	uw.

Aeg,	alw,	auf,	arg,	arst,	arm.
Eit,	ees,	eest,	ehf,	cel,	eks.
Hal,	hoost,	hiir,	hunt,	hul,	heal.
Jlm,	iis,	juur,	joud,	jalg,	illus.
Kâst,	kui,	kas,	toer,	kaks,	keel.
Laps,	loom,	laul,	lest,	lund,	leib.
Muld,	mets,	muud,	maast,	miks,	muist.
Noor,	neilt,	nuum,	nahf,	ndm,	nurf.
Dun,	dhf,	ots,	dis,	oof,	drn.
Part,	pois,	parw,	pdw,	puhf,	peal.
Rasw,	roog,	riid,	raud,	rihm,	rôdm.
Saun,	seal,	suust,	salm,	suits,	seest.
Tuhf,	tru,	tal,	tâis,	toob,	teal.
Ust,	uus,	urb,	ûks,	uks	umb.
Weis,	woin,	waat,	waim,	wim,	walk.

Abram	Ewa	Kaarl	Mai
A-dam	Ewert	Kadri	Mial
A-do	Hans	Kas-per	Mar-kus
Al-sel	Han-nus	Kai	Mar-ri
An	Herm	Kert	Mart
And-res	Hin	Kla us	Mats
An-no	Hin rik	Kle-met	Mih-fel
A-ren	Jaak	Kreet	Mif
An-ton	Jaan	Kus-taw	Mi na
E-do	Ja-kob	Laur	Ne-do
El-ias	Ja-nus	Le no	Nig-go-las
El-lo	Juh-han	Pi-so	
Elts	Juh-kum	Mad-dis	O-lop
E-rik	Jur-ri	Mad-li	Otto
		(2)	Pawel

Va:wel	Vir:rit	Soh:wi	Tõn:nis
Vä:ren	Prits	Tan:nel	Tõn:no
Vär:tel	Punts	Teet	Tri:no
Pen:diks	Rein	Tiits	Tru:to
Pe:ter	Sam:mul	Tio	Wil:lem
Pil	Si:im	To:mas	Wol:mer

Min:na lo:en, sin:na ku:led, tem:ma
nae:rab. Mei:e sõ:me, tei:e wah:hi te,
nem:mad te:wad tõõd. Hom:me on viih:
ha:pääw, siis rah:was läh:hääb kir:ri:ko.
Kas eit wõt tab poi:si ka:sa? mei:e Le:no
woib täd:di ho:leks jä:da. Un:na mul:le
kin:dad kät:te, mui:do kül:m wõt:tab
sõr:med är:ra.

Min:ne kut:su To:mas tup:pa. To:
mas läind jo en:ne wal:get kül:las:se.
Siis käs:si Jür:rit kul:la. Tae:was
saab sel:geks, van:ne hob:bo:ne rak:kes:se.

Jum:mal las:seb or:rak sed kas:wa:da
in:nimes:te:le ja roh:to lo:ma:de:le. Kui
wäl:jal wil:li saab kúp:seks, siis läh:me
keif kal:la:le; ag:ga mis:ga ma lei:kan?
Kah jo, et mul ep ol:le oi:get raud:sir:pi,
min na lei:gak:sin kaks head nab:ra wal:
mis. Kül saab näh:ha. Ur:mas Jum:
mal hoid:ko ter:wist ja jät:ka:go ram:mo
ja meelt! Sp:pi ag:ga hea tõ:le, lap:
so:le, ja pal:lu Jum:ma:lat.

Mei:e

Mei = e rts = ti öp = pe = tus = se
 wiis Pea = tuf = ki.

Es = si = men = ne Pea = rük.

Zum = ma = la kum = nest Käs = sust.

Es = si = men = ne Käs.

Sul ei pea mit = te tei si Zum = ma =
 laid ol = le = ma min = no för = was.

Tei = ne Käs.

Sin = na ei pea mit = te Zum = ma = la
 om = ma Is = san = da nim = me il = ma as =
 ja = ta sub = ho wöt = ma; sest Is = sand
 ei jät = ta ted = da nuht = le = mat = ta, kes
 tem = ma nim me fur = jas = te pru = gib.

Kol = mas Käs.

Sin = na pead püh = ha = pä = wa
 püh = hit = se = ma.

Nel = jas Käs.

Sin = na pead om = ma is = sa ja
 om = ma em = ma au = us = ta = ma, et sin =
 no käs = si häs = ti käib, ning sin = na
 kau = a el = lad Ma peäl.

Wi = es Käs.

Sin = na ei pea mit = te tap = ma.

Ku:es Käst.

Sin-na ei pea mit-te ab-bi el-lo
är-ra-ri-fu-ma.

Seits-mes Käst.

Sin-na ei pea mit-te war-ras-
ta-ma.

Kah-hef-sas Käst.

Sin-na ei pea mit-te ül-le-foh-
to tun-nis-ta-ma om-ma lig-gi-
mes-se was-to.

üh-hef-sas Käst.

Sin-na ei pea mit-te him-mus-
ta-ma om-ma lig-gi-mes-se kod-da.

Küm-nes Käst.

Sin-na ei pea mit-te him-mus-
ta-ma om-ma lig-gi-mes-se naest, sul-
last, üm-mar-da-jat, weif-sid eg-ga
muud, mis tem ma pär-ralt on.

Mis üt leb nüüd Jum-mal fei-kist neist-
sin nat sifst käs-fu-deft?

Tem ma üt-leb nen-da: Min-na se
Jē-sand sin-no Jum-mal ol-len
üfs wäg-ga wih-ha-ne Jum-mal,
fes wan-ne-mat-te pat-to nuht-leb
las-te fāt-te kol-man-da-mast ning
nel-jan-da-mast pöl-west sa-dik, fes
mind

mind wih=fa=wad; ag=ga nei=le, kes
 mind ar=mas=ta=wad ning min=no
 fās=sud pea=wad, teen min=na head
 tuh=han=dest pōl=west sa=dik.

Tei=ne Pea=tuk.

Pūh=hast Nis=ti=Us=sust.

Es=si men=ne Sp=pe=tus:

Lo=mis=seft.

Min=na us=sun Jum=ma=la se
 Is=sa, fei=ge=wäg=ge=wa=ma
 tae=wa ning Ma Lo=ja sis=se.

Tei=ne Sp=pe=tus:

Ar=ra=lun=nas=ta=mis=seft.

Min=na us=sun Je=sus=se Kris=
 tus=se Jum=ma=la ai=no Po=ia mei=e
 Is=san=da sis=se, kes on sa=dud pūh=
 hast Bai=must, il=ma=le to=dud
 neit=sist Ma=riast, fan=na=ta=nud
 Pont=si=us=se Pi=la=tus=se al, ris=ti
 peā=le po=dud, sur=nud ning mah=
 ha=mae=tud; al=la lāi=nud pōr=go=
 hau=da, kol=man=da=mal pā=wal
 jāl=le ūl=les=tous=nud sur nust, ūl=
 les=lāi=nud tae=wa, is=tub Jum=
 ma=la om=ma fei=ge=wäg=ge=wa=ma

Isa

Is-sa par-ra-mal kael, seält tem-
ma tul-leb koh-hut moist-ma el-la-
wat-te ja sur-nut-te peä-le.

Kol-mas Op-pe-tus :

Püh-hit-se-mis-sest.

Min-na us-sun püh-ha Bai-mo-
sis-se, üht püh-ha ris-ti kog-go-dust,
püh-ha-de us-sa-sa-mist, pat-tu-de
an-defs-and-mist, lih-ha ül-les-tous-
mist ja ig-ga-west el-lo. A-men.

Kol-mas Pea-rük.

Püh-hast Is-sa mei-e Pal-west.

Is-sa mei e, kes sa ol-led tae-was,
püh-hit-se-tud sa-go sin-no nim-
mi, tul-go mei-le sin-no riik, sin-no
taht-min-ne sünd-fo kui tae-was nen-
da ka Ma peäl, mei-e ig-ga-pä-wast
lei-ba an-na mei-le tän-na-pääw,
ja an-na mei-le an-defs mei-e wöl-
lad, kui mei-e an-defs an-na-me om-
ma wölg-las-te-le, ning är-ra sa-da
meid mit-te kuu-sa-tus-se sis-se, waid
peäs-ta meid är-ra sest kur-jast; sest
sin-no pär-ralt on se riik, ning se wäg-
gi, ning se au ig-ga-west. A-men.

Relias

Uel, jas Pea: tük.

Püh = hast Krist = mis = fest.

Mis on Krist = min = ne?

Krist = min = ne ep ol = le mit = te pal = jas
wes = si, waid üks ni = sug = gu = ne wes = si,
mis Jum = ma = la käs = kus on seä = tud, ja
Jum = ma = la san = na = ga üh = te = pan = dud.

Mis Jum = ma = la san = na se on?

Kui mei = e Jē = sand Je = sus Kris = tus üt = leb:
Min = ge ja õp = pe = ta = ge keif rah = wast,
ja ris = ti = ge neid Jum = ma = la se Jē = sa,
ja se Po = ia, ja se püh = ha Bai = mo
nim = mel.

Wi = es Pea = tük.

Püh = hast All = ta = ri Saak = ra = men = tist.

Mis on All = ta = ri Saak = ra = ment?

Se on mei = e Jē = san = da Je = sus = se Kris =
tus se tõs = si = ne ih = ho ja wer = ri, lei =
wa ja wi na al mei = le ris = ti = rah = wa = le sü = a
ja ju = a, Kris = tus = fest en = ne = fest seä = tud.

Kus se on kir = jo = tud?

Men = da kir = jo = ta = wad need püh = had
E = wan = ge = lis = tid, Mat = te = us, Mar = kus,
Lu = kas ning püh = ha Pau = lus:

Meie

armolikkult hoidnud ja kaitstud keige ihho ja hinge kahjo eest. Minna pallun sind, anna mulle armo, et minna woiksin ommad pattud süddamest tunda, kahhetse da, ja mahhajätta, ja anna mulle andeks keik minno pattud ja eksitused, misga minna sind ellen wihhastanud; kaitse ja hoia mind selfinnatsel päwal (ösel) armolikkult keige patto, kurja ning kahjo eest, et keik minno mõtte, sanna, teggo ja ello woiks sinno mele pärrast olla. Sest minna annan omma ihho ja hinge, meie üllema wallitseja, ja keik muud üllema, meie wannemad, sugulased, waenlased, keik risti rahwast, ja keik, mis mul on, sinno holeks, sinno pühha Waim wallitsego mind, sinno pühha Ingel olgo minno jures, et se kurri waenlane ühtegi melewalda minno peäle ei sa, Amen.

~~~~~
 Palwoed enne Sõma-aega.

Keikide silmad lootwad, Issand, sinno peäle, ja sinna annad neile nende roga ommal aial. Sinna teed lahti ommad helded ning rohked käd, ja täidad keik, mis ellab, hea melega,

Alu olgo Jummalale Issale, Poiale, ning pühha Waimule. Amen.

Issa meie, kes sa olled taewas, n. t. s.
 Issand

Jesand Jummal, taewane Jsa, õn-
nista meid ja needsinnatsed sinno
anded, mis meie sinno rohkest armust
wastowõttame Jesusse Kristusse meie
Jesanda läbbi. Amen.

Kristus ütleb: Innimenne ei ella ükspäi-
nis leiwast, waid iggaühhest sannast, mis
Jummala su läbbi käib. Amen.

Palwed pärrast Sõma-aega.

Tännage Jesandat, sest temma on
hea, ning temma heldus kestab ig-
gaweste. Ta lasseb rohko kasvada lo-
justele ja orraksid inimeste tarwidus-
seks, et ta Ma seest leiba wäljasadab.
Mio hing! kida Jehowat, ja ärra un-
nusta mitte keif temma heateggemissi
ärra. Jesand on liggi keifile, kes tedda
tõe sees appi hüüdwad.

Alu olgo Jummalale Jsale, Poiale
ning pühha Waimule. Amen.

Jsa meie, kes sa olled taewas, n. t. s.

Meie tänname sind, Jesand Jummal
taewane Jsa, Jesusse Kristusse
meie Jesanda läbbi, keige sinno ande
ning heateggemisse eest, kes sinna ellad
ning wallitsed iggaweste, Amen.

Jummal olgo fidetud ja tännatud
sõmisse ja jomisse ja temma falli
fanna

sanna eest, temma andko meile eddespiddi
meie iggawawast leiba ja õnnistago meid
ka hinge polest Jeesusse Kristusse meie
Jssanda läbbi, Amen.

Jssand, sinno suur nimmi olgo kidetud
niid ja iggaweste, Amen.

So nimmi pühha olgo,
Oh armas Jummal! meil,
So riik ka meile tulgo,
Mis tahhad sindko weel;
Ja leiwa jätko anna,
Meil pattud süüks ei arwa,
Ning peästa kurjast meid.

Sind Jummal meie kidade,
Sind iggawäwa tänname,
Oh hoia, Jssand abbimees,
Meid kurja ning ka patto eest,
Oh wötta, Jssand, hallasta,
Ja keiges häddas awwita.
Oh Jssand! aita heldeste,
Et sinno peäle lodame,
Keik meie lotus olled sa,
Oh! ärra jätta abbita. Amen.

Mind Jummal Jssa! õnnista,
Oh Poeg, mul hoia armoga,
Mis sinna mulle annud:
So pallet mo peäl walgusta,

Oh Pühha Waim! so wä:ega
 Mo ello sago kaitstud.
 Müüd pallun sedda allati:
 Mul olgo rahho otsani. Amen.

Jesus Õnnisteggia ütles: Laske need
 lapsokessed minno jure tulla ja ärge keelge
 neid mitte; sest nisugguste pärralt on
 Jummal rüf. Ja temma wöttis neid
 sülle, panni käed nende weäle, ja õnnistas
 neid.

Jummal rüf on oigus, rahho, rõõm
 pühha Waimo sees; kes neis asjus Kris-
 tust tenib, on Jummal meele pärrast ja
 kõlbab innimeste melest.

Lapsed, kuulge omma wannematte san-
 na Issanda sees, sest se on oige. Auusta
 omma Issa ja Emma! se on esmine
 kässofanna tootussega, et sinno kässi
 woiks hästi käia Ma peäl.

Ärra põlga mitte tarkade jutto, ja käi
 nende õppetusse järrele.

Ärge olge laisad ses, mis teie weate teg-
 gema; ei olle parremat põlwe kui se, et
 inimenne on rõmus omma teggemisse
 jures, sest se on temma ossa.

Ärge makske kurja kurjaga, egga soi-
 mamist soimamisega; hirm olgo teil kurja
 eest, agga noudke sedda head tagga.

Pissut oigussega on parrem kui paljo
 ülletohtoga.

Jummalakartus sadab keikile asjadele kasso, ja sellel on sellesunnatse ja tullewa ello tootus.

Wägga õnsad on need, kelle te on ilmalaitmatta, kes käiwad Jummalu kasso õppetusse järrele.

Jummala rahho, mis illem on kui keik moistus, hoidko meie südamed ja meled Jeesuse Kristusse sees, iggaweste. Amen.

N u m r i d.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
üks	kaks	kolm	nelli	wiis	kuus	seitse	kahheksa

9.	10.	11.	12.
ühheksa	kümme	üksteistkümme	kaksteistkümme

13.	14.	15.
kolmeteistkümme	nelliteistkümme	wiisteistkümme

16.	17.	18.
kuusteistkümme	seitseteistkümme	kahheksateistkümme

19.	20.	21.
ühheksateistkümme.	kakskümme	kakskümme ja üks

22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	40.	50.
60.	70.	80.	90.	100 (sadda).	1000 (tuhhat).					

Kui monned numrid kõrwo seiswad, siis essi menne koht, parramast käest pahhema pole luggedes, nimmetab ükslased, teine koht kümnesed, kolmas koht saiateded, neljas koht tuhanded. Nenda on:

1837 ni paljo kui:

Ükstuhhat	kahheksasadda	kolmkümme	ja seitse.
(neljas koht)	(kolmas koht)	(teine koht)	(essimenne k.)

Tähhed, mis Kirjotajad pruutivad:

Aa Bb Dd Ee Gg Hh Ii Kk
Ll Mm Nn Oo Pp Rr Ss
Tt Uu Ww ä ö ü. Adam Ewa.

Dise kuk on valmis unnest ärkama,
Ning laulab wahwast warra, hilja;
Nenda, lapsed, olge kolis ärkwel ka,
Ning kandke warmalt kaunist wilja.

V I R I S

NOBILISSIMIS, AMPLIS

PRVDENTISSIMIS, & CONSVLTI

DOMINIS

COSS. ET SE
TORIBUS INCL

REIPUBLICÆ MAC

BVRGENSIS.

DOMINIS MEI

Unt nonnulli, quorum me
cupata studiis optimū sapientia
assequitur, dum de multis pauc
arte excellere mavult : alii, q
quidem, sed sterili doctrinæ in
rem, quam indipisci poterant, e
super habentes. Quorum licet conatibus, ut
dam, nulla eos impellat necessitas ; in eo tamen in
levem fieri autumant, quòd altioribus dediti scie
quæ nullum sibi vendicent usum, immoderatè tr
iis incusentur. Cùm tamen tanto ardeant amo
magis eam ament, atque seipsos, nec non in ret
tionibus, quod pulcherrimum est, summa ad disc
tè inflammati studiosius inquirent. Etenim hi
mores : quod sequimur ipsi, id magni æstimamu
nostri displicent labores, contemnimus, &, que
terret pudor, probris interdum eos sat diris in

